

Este de două ori în septimana: **Joi-a** și **Dominec'a**; era cându va pretinde importantia materielor, va esi de trei sau de patru ori în septimana.

Pretulu de prenumeratiune,

pentru Austria:
 „an intregu . . . . . 8 fl. v. a.
 „diugetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
 „patrariu . . . . . 2 fl. v. a.
 pentru Romaria si strainetate:
 „an intregu . . . . . 12 fl. v. a.
 „diugetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core spondinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditiunea; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru **anuncie** si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. pe linia; repetiri se facu cu pretiu scazut. Pretulu timbrului cate 30 cr. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la
„ALBINA“
 pe anul 1875, cu pretiurile si in conditiunile de pana acuma.

Budapesta, in 15/27 ian. 1875.

Astadi in casa reprezentativa a Dietei unguresci se incepu discutiunea asupra bugetului pentru 1875. Inceputulu se fece sub auspiciile cele mai confuze, incatu nime nu pote sa preveda, ca — rezultatulu unde are sa esa.

In clubulu deakistiloru dominec'a tructa avu locu o invalmasiala, carea pre domnii ministri ii incurca forte reu. Mai multi dintre corifeii deakisti, spusera pe facia, ca nu se potu impaca cu politic'a financiaria a dlui Giczy, si nu potu vota urcarea dariloru.

In fruntea acestoru malcontenti din turma celoru de la putere — este br. *Sennyey*, carele nici nu afla cu cale a-si motiva nemulțămirea, ci avisa la cele ce va aduce in sediinta publica a Dietei.

Aci fruntasii guvernului, ei insisi si-dedera celu mai eclatante testimoniu de *ciarlatant* si clicasi in constitutiune. Ei pretinsera fora tota sfiala, ca — acolo in clubu sa se decidea *sorțea legii*, er in Casa apoi — se mergea numai pentru forma.

Tota lumea este iritata, dar si curiosa sa veda, ca — ce are sa se desvolte! —

Budapesta, in 27 ian. 1875.

Dominec'a trecuta — ginerariulu poporului *Ios. Garibaldi*, intru cu mare pompa in Roma, in acea cetate eterna, anima a Italiei, flora a istoriei, pre care ilustrulu erou, si cu ai sei, de pre murii sei o apera cu sangele seu in contra armelor franceze, tramise de presedintele Republicei franceze, *Ludovicu Napoleone Bonaparte*, pentru d'a reinstala pre pap'a *Pio Nono* in scaunulu seu, pentru d'a impedece emanciparea si unitatea Italiei!

Atunci — *Garibaldi* si cu ai sei a fost cutropitu de francezi, intocma precum — 21 de ani mai tardiu, *Ludovicu Napoleone*, si cu ai sei, fu cutropitu si nimicitu de ostirile germane — in una suta de lupte sangerose, pana la *Sedan*!

De doue ori de la 1849 incoci — *Garibaldi* si cu ai sei s'a mai apropiatu de Roma, pentru de a o ocupa pe sema Italiei — cu mana armata; dar — o data, la *Aspromonte*, elu insusi a fost culcatu la pamentu de glontiele italiene, de soldatii gentilului Rege *Victore Emanuele*; alta data voluntarii lui au fost reu diecuiți si sparti de Chassepoturile franceze!

Si astadi, candu *Ludovicu Napoleone*, marele Imperatu, peri detronatu si alungatu, er ai sei, fusera atatu de reu trantiti la pamentu, incatu abia se mai potu reculege, — astadi *Eroulu poporului* intra cu triumfu in Roma, in capitala Italiei, intra pentru de a-si ocupa locul de reprezentante alu poporului, in parlamentulu italianu.

Cine — cu credinta in Ddieu si dreptatea lui eterna, nu va vedé in acestu evenimentu — *degetulu provedintiei*, isband'a moralei in contra peccatului!

Telegrafulu ni spune, ca gar'a drumului feratu, la care a descinsu marele barbatu, a fost incunjurata de o multime peste 20,000 de poporu, care cu eschiamatiunile cele mai intusiastice l'a intempinat si — desprindindu-i caii de la trasura, l'a portatu — asiá dicendu — pe braciiale sale in triumfu pana la otelulu ce i se destinase de locuintia.

Tiranii dicu, ca — poporale sunt nemulțămitorié cãtra binefacetorii lor; dar — poporale de o mfa de ori au doveditu, ca — *acést'a nu este adevratu*; ca — altii sunt cari peccatescu in contra amiciloru poporului, in numele poporului, er apoi, ca se instraine pe adevratii amici ai poporului de cãtra caus'a poporului, atribuescu poporului nemulțămirea; dar — *adeveratii amici ai poporului* — nu se instraine nici odata, prin nici o intriga, de cãtra poporu. Acést'a este convictiunea nostra.

Regimulu italianu, desi de curendu ageru condamnatu de *Garibaldi*, nu potu totusi a nu-si areta si elu marea pretiure cãtra marele patriotu. Dispuse pentru primirea lui — mai multu decatu pentru primirea unui *Suveranu*, dispuse nu un'a, ci *doze companii de onore*, in parada, cari sub arma salutara pre *celu mai admiratu barbatu alu secululu alu XIX-lea*!

Luni *Garibaldi* se infacisia in Camera si — intre aplausele generali a Casei si a galerieloru depuse votulu de fidelitate constitutiunei si-si ocupa locul.

Gloria tie, adoratule de poporu si admiratule de lume, Iosife Garibaldi! Gloria, gloria!! —

Totu luni'a trecuta, in Viena se infacisia naintea MSale, Imperatoriului *Franciscu Iosifu*, o deputatiune din *Cernauti*, cu burgermaistru si inca duoi nemti seu jidani si cu unu d. *Lupul*, pe semne romanu, aducendu omagia si multiamita, pentru decretata Universitate nemtiésca acolo in capitaluta Bucovinei romane. MSA o primi cu innascut'a-i gratiositate si-si sprima fericirea pentru acést'a Universitate, care este sa fie de mare folosu pentru monarchia si — are sa fie cercetata si din strainetate.

Da, da; asiá este. — Ave Caesar! .....

Budapesta, in 26 ian. n. 1875.

Precandu de prin partile locuite de magiari si de alte popora mestecate, anume si din cercurile capitalei Budapesta, datele cate se publicara pana acuma dovedescu, ca *conserierea alegitoriloru* se esecuta cu mare acuratetia si rigurosa respectare a legii, in care urmare rezultatulu e, ca *pretotindencia numerulu celoru indreptatiti* este multu mai micu, decatu lu inserierile de pana acuma, si este mai micu atatu pentru *consulu mai greu*, catu si pentru *multele restantie de dare*: totu atunci de prin locurile locuite de straini in mediloculu poporului romanu — ni se facu reporturi, ca — se conseriu fora nici o calificatiune dupa lege, cu totulu arbitraminte — *sute de ne'ndreptatiti*, fora a pasá comisiuniloru conscrietorie de dispusetiunile legii. „Si — au inceputu domnii nostri lotriels de la 1872!“

Asiá ni se serie din Caransebesiu, ca in vecinulu orasielu, Rusca, esindu comisiunea, macar ca nu avea la mana nici unu documentu, er dupa datele sciute numai 7 individi poteau areta calificatiunea legale; totusi comisiunea oblu inscrise peste 300.

Firesce ca acesti domni rafinati si obrasnici speculedia pe proast'a si necutesarea poporului romanu, carele deca n'ar reclama, apoi — prin acesti straini, fora nici unu dreptu, nici o dare si mosla, ar fi paralisatu si despoiatu de deputatulu si influinti'a la Dieta!

Noi nu potemu, decatu er sa strigamu: *Romani privilegiati, ca bidiganiels er se incerca sa ve pagubésca!* —

Splicatiuni si — lamuriri.

II. Vorbindu in nrulu 2 despre chiamarea si detorinta statului, spunendu care este ea, deca statulu vre sa fie statu de dreptu si de cultura, *adeverata patria*, er nu temnitia poporului; aretandu catu de reu si-pricepe acea chiamare si cum statulu nostru facia de noi de feliu nu-si implinesce acea sacra detorinta sub stepanirea domniloru magiari de la putere; spunendu, cum acesti domni nebunuti, in locu sa ni ajute prin medilocele de cari dispunu ca conducetori ai statului, sa ni ajute a inainta in cultura si bunastare — *spirituale si materiale*, si asiá dara in *perfeptiune si fericire*, pentru de a li fi potericu ajutoriu in lupt'a vietii: — ei din respoteri ne impedece, ni amarescu si ingreniadia vietii — *publica si privata*, si — mergu in turb'a nebuliei lor pana a pofti pre facia, ca *sa ne prefacemu in magiari*; asta absurditate urmarindu ei ca scopu alu statului, si in legile loru chiar decretandu-ne de magiari, si printr'o fictiune juridica — contopindu-ne in natiunea loru, in catu astadi lumea straina, carea nu ne conosce de a casa de la noi, dupa legile si institutiunile publice a le domniloru magiari, in vietii de statu nu ne mai pote vedé, nici a ne mai afla in patri'a comuna! — da vorbindu despre acestea prorupseramu in estasea indignatiunei sentiuriloru nostre nationali si cercaramu adapostu si mangaiere in cuvintele marelui *Castelar*.

Dar — avemu sa continuamu inca, si avemu sa spunemu, cum domnii magiari — in nebulia loru — ingropandu-ne de vii decretandu-ne de ne-essistinti in statu, in patri'a nostra strabuna, si astfelu dandu-ne preda stricatiunii, — credu, cea-ce este mai absurdu de catu tote, credu seriosu, si o spunu, susu si tare, ca ei, prin decretarea nostra de morti, *au cascigatu*; prin intipuit'a nimicire a nostra — s'au inaltiatu, ca — noi astfelu escamotati in statu, am devenitu — noua putere, noua garantia de vietia pentru ei, am devenitu carne si osu si sange in propriulu loru enervatu corpu nationale!

Seracii de ei!

Carne da; insa „carne viua.“ Osu da; insa „osu mortu.“ Sange, dar „sange reu.“ Si — tare ne tememu, ca — in nebulia loru, opintindu-se ei sa ne inghita, vor sa se innece cu noi. Dar — cum sa ne inghita, vai de ei, candu ei nu potu sa mistuiesca nici pre *renegatii* nostri, cari cu sil'a li se verescu in gutu, insa totu d'atatea ori ei se voma erasi afora, casi *Ionas* de cãtra Chitu! Semnu ca astadi Romanii, chiar si cei mai degenerati, nu mai suntemu mistuibili de stomachulu magiaru. Doveda ca domnii magiari, truduindu-se din respoteri a ne nimicir pre noi, pentru d'a se salva pre sine, tocmai se espunu celui mai mare periclu pentru essistinti'a loru nationale!

Sau dora nu e asiá? Ore se afla *renegatu romanu* astadi sub coron'a santului *Stefanu*, — firesce de cei noii, nu de cei dejá in a trei'a generatiune mestecati si prefacuti, — ore se mai afla unulu, care sa potta dice, ca se bucura de — *adeverata*, deplina incredere la domnii magiari? Ore mai essiste unulu, apoi numesca-se elu *Olteanu*, *Gozmanu* sau *Bogdanu* sau *Besanu*, despre carele ei n'ar dice, ca — *totu este pre mare romanu*?! —

Dar nu scimu, n'am esperiatu ore, ca in intrég'a acést'a turma de — „romani ai loru,“ nu gasira unulu de deplina incredere, pentru posturile de incredere,

pentru prefecturele din comitatele si districtele romane, ba nici pentru presedintiele la tribunalele mai espuse intre romani!

Ore n'am ajunsu noi, de nu se mai incredu cei de susu in armatele nostre, anu me in oficiarii nostri!

Si asiá: Ore mai incapemu noi — langa o alta, intr'o tiéra si patria? . . .

Apoi — nu este acést'a doveda de totale slabitiune a totu ce este comunu alu nostru, si de completa nebulia a loru?!

Dar noi nu cascigamu prin nebuliile, escesele magiariloru si din decaderela loru politica nationale, si — de aceea noi nu numai ca *nu ne bucuramu*, ba ii deplangemu si — indoitu ne sentimu nefericiti: o data pentru ei, ca elementu simpaticu noa, si carele din — frica de morte elu se omora; apoi si pentru noi, ca espusi indoitu la pericle, adeca si prin persecutarea magiara, si prin caderea magiara!

Cine va pricepe acést'a bine, acel'a — si numai acel'a va sci apretiu — marea superare si chiar indignatiune a nostra pentru retacirile, escesele si nebuliile domniloru magiari de la putere; va pricepe opintirile nostre, curagiulu nostru, espunerile nostre, intru a-ii desteptá, lumina si impedece in calea loru spre perire!

Ei bine, ajunsu — dupa atatea incercari sincere si seriose de — 15 ani, ajunsu acolo unde suntemu: ce ni mai remane a face?

Facia cu acést'a intrebare, tristu este mai pre susu de tote, ca — poporulu magiaru si opiniunea publica din sfera aceluia, in urm'a informatiuniloru rele si mistificatiuniloru continue a adeveralu din partea domniloru si a organiloru loru, nici ideia nu are despre nemulțămiriile nostre si indreptatierea acelor'a.

Noi, conoscendu poporulu magiaru celu genuinu, sciindu-i nobletia animei si sinceritatea patriotismulu, suntemu convinsi, ca — deca densulu ar ave adevrata informatiune despre starea nostra, despre leialitatea pretensiuniloru nostre si despre infam'a portare a domniloru facia cu acestea, s'ar indigná si revoltá in sentiulu seu de dreptate pentru acést'a urita si periculosa portare.

Noi — n'am avé, decatu a dice poporului magiaru: „Domnii vostri, fratiloru, de diece ori sunt mai nedrepti si mai tirani cu noi, decatu au fost cu voi uneori Austriacii — atunci, candu totu domnii vostri pentru aceea — ve indemnau la — *ura si lupta de morte in contra aceloru*. Ei bine: voi omeni nestricati, de sicuru pricepeti, ceea-ce domnii vostri nu vor sa pricepa, cumca si noi avemu anima in peptu si consciintia in sufletu, cumca si pre noi ne dore, si prin urmare — si in alu nostru peptu trebuie sa se nasca cu timpulu aceeaasi ura cãtra voi, in alu caroru nume si pretinsu interesu ne apesa, vatema si batjocurescu domnii vostri, si apoi — ce ore se fie, ce pote sa se nasca din frecarile si sfasiarile nostre reciproce, dintr'o lupta la morte si vietia intre noi, — ce alt'a decatu slabire si nimicire reciproca, spre bucur'a contrariloru nostri comuni!“

De domni — va fi usioru, caci ei — in cele din urma, cu nemtii vor fi nemti, cu muscalii muscali si — cu turcii turci; dar poporulu acést'a nu pote! Poporulu — mereu se topesce, pere, prin impilare si seracia, si — sute de ani tangesce, sufera torturele iadului, pana sa dispara ca vai de elu dintre cei vii!

Poporulu magiaru ni-ar pricepe si apretiu ticalos'a pusetiune, pe care ni-au

croit'o si ni-o sustienu domni mortisii; poporul magiaru ar reconosee, ca noi ca mosneni fii ai patriei, ca egalmente indreptatiti in acasta patria comuna, avem acelas dreptu de essistintia, de cultura si desvoltare nationale in statu, casl densulu, si — *numai pe langa acelas dreptu — totu acele si detorintie.*

Poporul magiaru ar intielege numai de catu, ca domni de la putere mereu ne-au adusu de — *ca cetatieni liberi, nu mai incapemu in statu, langa o alta;* pentru ca — pretensunile nostre de libertate si egalitate nationale in statu densii le timbrédia de necompatibili cu statulu loru magiaru, si asiá ne avisédia de adreptulu la lupta in contra statulu loru, séu dóra — la emigrare din elu!

Intr'adeveru, suntemu deveniti noi Romanii din Ungaria si Tsansilvania — la trist'a sörte dintre doi frati intr'o casa, unde celu mai mare — atáta firanisédia pre celu mai micu, pana ce acest'a incepe a-si uri dilele vietii, dar — nu scia ce se incépa: legea e langa celu mai mare, cáci — legea in cas'a tiraniloru pururia este scutul tiraniloru; a se luá de capu, a se intovaresi cu vecinii contrari, nu-i dá man'a, nu-lu lasa anim'a, cáci — in celu asupritu tocmai — anim'a nu e muta si nu adörme; a parasí cas'a parintésca — din o suta de consideratiuni ér nu merge; a pune capulu in peptu si a renuciá la sentiulu de dreptu si de demnitate omenésca — ér nu merge pentru lungu timpu; cáci omulu cu consciintia de sine, nu se póte face elu insusi sclavu si vita!

Ve rogámu, pentru totu ce vi-a mai remasu scumpu si dragu pójume, domnilor magiari, sé recugetati nitielu, sé ve intipuiti pe voi in asemenea situatiune, si apoi sé puneti man'a la anima si sé marturisiti:

Nu avemu óre dreptu, candu dicemu, cá — ne manati spre desperatiune, si ne puneti cu sil'a intr'o alternativa dintre cele mai fatali!? —

Budapesta in 27 ian. n. 1875.

La conferint'a deputatiloru nationali, ce se tienú sambata trecuta, si unde se decise, ca sé se participe si cu cuventulu, nu numai cu votulu la desbaterca ce astadi incope asupr'a bugetulu, dar sé se puna mai vertosu accentulu pe consideratiunile calamitatei comune, si anume pe cele politice si economice, si numai in a dóu'a linia pe gravaminele nationale, — la acasta conferintia amiculu nostru Dr. *Mileticu* nu s'a potolu infacisá, dar in organulu seu „*Zastava*,” densulu vine a-si dá parerea despre aceea, cá — cum ar fi sé proceda, ce sé atinga si starnésca deputatii nationali. Elu — dupa ce ar fi observatu, cá se adresédia mai vertosu cátra deputatii serbi, de ora-ce romanii d'unu timpu in cóci au inceputu a fi neutrali séu passivi, ér slovacii — n'au reprezentanti nationali, apoi precisédia urmatóriele.

Sé se céra revisiunea legii despre egalitatea nationale, facendu-se chiar propunerii formali in acasta privintia;

Sé se céra respectarea legii custatória anume la judecáti;

Sé se céra séma, cá — pentru ce de mai multi ani nu se publica legile in limbele nemagiare;

Sé se traga la respundere guvernulu si organele sale pentru portarea loru la alegerele din fost'a granitia;

Sé se impromptedio gravaminele si postulatole pentru fost'a granita;

Sé se intrebe guvernulu asupra causei neintării de patriarhu a episcopulu *Stoicovicu*, alesu in unanimitate;

Sé se faca vorba si despre ia-hiderea gimnasialor slovace, si despre mutarea *matitiei serbesci* dela Neoplante la Pesta;

Sé se condamnue fondulu dispositionale, coruptoriu; de asemenea intréga politic'a ministriloru de interne si de cultu si instructiune; —

Sé se reprobe, cá din bugetulu tierii, pentru instructiunea publica, se sustienu si spriginescu numai scóle si scolari magiari; de asemenea cá se dau ajutória numai institutelor magiare, precum: academei, teatrului, operele etc;

Sé se stáruiésca pentru imortuitarea deputatiloru in fost'a granitia militaria. —

Atátea insirá amiculu nostru, mai adaugendu numai cá — sé se aduca tóte abuserile si gravaminele si sé se céra remediu.

Noi — spunemu simplu, cá déca ar fi, ca sé insirámu relele si plansorile nostre, apoi am mai sci adange inca pe de dóne ori atátea; insa — nu scimu, cum ar fi sé le propunemu, ca ele sé afe ascultare si remediu si — sé ni usiuredie, ér nu ingreuedie putetiunea! —

Procesulu Ofenheim.

Este tocmai a dóne-dieca dia, de candu in palatulu justitiei criminali din Viena, naintea scaunulu de jurati, decurge publicu — unu procesu criminalu dintre cele mai caracteristice ale timpulu modernu; — mai multu unu procesu, *fotografia genuina a moralei si economiei nostre moderne.*

Acti — vede omulu impeliatu spiritulu culturei mai nalte ce adia astadi peste tieri si popóra!

Personagiulu séu subieptulu acestui procesu, dlu de *Ofenheim*, estu unu barbatu de cultura inalta, din clas'a sociale superióre, vedutu si renumitu in multe tieri si peste mări, — omu cu palatu elegante si cu mai multe milliöne in laða.

Obieptulu séu inculpárele sunt: *multe insielatiuni si coruptiuni* — la cladirea drumulu feratu peste *Galitia* si *Bucovina*, pana la *Iasi*.

Acestu procesu din punctu de vedere economicu finantiaru — este sociu bunu cu — celu politicu, ce de curendu se agita in contra lui *Arnim* in Berlin. Ici misielateea rafinata, mai inalta — de o parte; celo — de alta parte! —

Docum'tele, pe cari se radima acusa, o acusa de 100 cóle, sunt constatarile oficiale prin esperti, protocoalele consiliulu administrativu alu societátiloru, — o gramada de corespondintie secrete, confiscate fora vestea acusatului, in fine unu nru infinitu de marturie.

Pe fie-care dia se tienú dóne si trei siedintie, 5, 6, pan' la 10 si 12 óre. Intre martorii ascultati figurara mai multi fosti ministri, d. e. Dr. *Giskra* si b. *Petrino*, pre cum si o multime de baroni, comiti si chiar príncipi. Mai alalta-ieri in fine fu citatu chiar si *Banhaus*, ministrulu impercescu pentru comunicatiuni, din a cáruí iniciativa, séu — cum vré a face inculpatulu sé se créda, din a cáruí dusmania si reutate, séu pofta de resbunare — s'a pusu in lucrare — mai antaiu secestrarea drum ului de feru de sub intrebare, apoi — acestu procesu colosale.

Suntemu de parte de a si cugetá sé ne incereámu a ilustra specialitáti; pentru acastea abiá ajungu cele mai mari foi, indopandu cáte 5—6 colóne pe fie-care dia. Noi, in pré marginitul cadru diaristicu ce ni stá la dispostoiune, nu potemu sé ni facemu detorint'a, de cátu — spunendu onoratoru cetitori cá: *de ce se luera, si — cam cu ce resultat se luera.*

Vorb'a e, cá dlu *Ofenheim*, in scurtulu timpu de vr'o 7—8 ani, s'a imbogatitu intr' unu modu straordenariu; ér — drumulu de feru, construitu mai totu prin medilociroa lui, acusi ca aginte, acusi ca intreprindiatoriu, acusi ca directore generale — atátu s'a doveditu de reu si scumpu, incátu tóta lumea incepuse a se ingrozí de cele ce se audiau.

Ei bine, *Guvernulu austriacu* dico cá — a dispusu investigatiunea si secestratu — pentru dá tiené contu de opiniunea publica; — *Ofenheim* dico cá — chiar dusman'a guvernulu a creiatu opiniunea publica séu celu pucinu a nutrit'o; ér desman'a guvernulu este pentru cá acusatulu nu s'a invoitu a sprigini cu tóta energ'ia si cu mari sacrificia politic'a de astadi!

Marturie — atátu de diverginti fasiuni facu, in cátu pe temeulu acestora numai Ddieu póte sé face o judocata secura. Partea cea mai mare — este chiar in favorea dlui *Ofenheim*, si — numai prépuine si pré bagatele punturi remanu agravanti.

Ce e dreptu, se constata *spoliári cumplite*, dar — totu d'o data se constata, cá — acelea sunt indatinale, santiunate prin usu, la tóte intreprinderile.

Este curatu, casi candu intreprinderile finantiaru cele ce mergu in milliöne, tóte s'ar face cu o permis'a séu *tolerata* insielatiune a statulu, propriamente a — *bietelor popóra*, astifeliu, in cátu — se póte luá, cá unde se speculédia pe cont'a multimei mai multe milliöne, cam totu de la cincí — *unulu* lu-manca manipulantii! Si — unde in numele multimei se dá unu dreptu, o concessiune, — acést'a cam de comunu se face spre daun'a multimei si spre folosulu celor ce stau in fruntea trebelor.

Ce sé mai dicemu multe; descoperirile ce se fecera in acestu procesu — aretara stricatiunea in clasele mai nalte ale societátii multu mai mare si periculósa, decátu chiar la poporul celu mai necultu; ér — Romaniei aceste descoperiri trantira din scaunu pre ministrulu de finantie, dlu *Mavrogheci*.

Acest'a adeca in corespondint'a secrete a lui *Ofenheim* figurá ca person'a medilocitória si coruptoria, ca agintele dlui Herz, cumnatulu lui *Ofenheim* din Bucuresci — la concessiunea liniei dela Suceava la Iasi. In urm'a acestor insinuatiuni — dlu *Mavrogheci* si-cerú demisiunea, si in loculu seu fá numitu min. de finantie ministrulu dela comunicatiuni dlu *G. Cantacuzino*, ér in loculu astuia intrá in ministeriu dlu *I. Rosetti*.

Si la noi in Diet'a ungurésca, intr'o intepelatiune de ieri a dlui *Csernátony* se ventilara unele descoperiri; dar — inca cáte urmári potu avé si sigur vor sé mai aiba cele clatinete si scormonite din putredineea de susu!

Rele dile am ajunsu!

Budapesta, in 25 ian. n. 1875.

Dejá de unu anu de dile, din mai multe párti, de pre la gimnasia mico si chiar de pre la unele academie de dreptu, ni se tramitu reporturi vaieratórie despre aceea, cá directiunile si respectivminte inspectiunile acelor institute, de o data inceputa a infestá in totu modulu, sub feliu de feliu de pretestu, pre studintii romani in Reuniónile loru pan' aci — nu numai tolerate, ci chiar formalmente concesse, cari infestatiuni mereu mersera, pana a opri totalmente in trunirile studentiloru romani pentru scopulu de cultura nationale.

Dorere si ér dorere, cá acést'a se intemplu nu numai sub politica „barbariloru moderni,” ci si sub cea din celo peste Laita, a celui mai cultu poporu din lume! anume in Bucovina cea romana, unde bietii studintii romani tocmai se impedeau in desvoltarea loru ca Romani!

Toti — necagiti nostri studintii — de repetite ori ni se adresara, coróndu-ni svatulu; dar — vai, ce svatu potemu noi avé si potemu noi a dá mladitiloru tenere ale natiunii nostre, candu nu mai scimu ce se dicemu, cum sé mai mangaiámu — pro parintii loru cei atátu de necagiti si asupriti de acelasu spiritulu alu reactiunii barbare!

Noi credemu, cá svatulu celu mai bunu, pentru cá e naturale, ni-lu dá necesitate.

Sé ne intrebámu: De ce vréu potericii dilei sé ni impedece cultur'a si desvoltarea nationale? Si — de buna séma anim'a si esperiint'a ni va spune, cá — de aceea, cáci pe langa o cultura si desvoltare a nostra nationale — credu cá — nu si vor poté ajunge scopurile cele au cu noi.

Ei bine: trebuie óre sé mai spunemu cá — ce scopuri au domni cu noi? Noi credemu cá in acasta patria stravechia a nostra — astadi nu mai este romanu, care sé nu fie observatu si sentitu si cunoscutu aceste scopuri. Ei bine: Ni placu acelea? Le dorim acelea? — Déca da; apoi — sé ne acomodámu; déca ba; apoi — diu'a nóptea sé ni ascutim armele, cu cari sé ne opunemu. Si — cari óre potu fi acele arme? Eca cari: intarirea animei nostre in credintia cátra Ddieu si o eterna dreptate; curatirea si otielirea caracterulu nostru nationale prin adunarea de sciintie solide si prin

propusulu firmu, cá — tóta viétia nostra vom dedicá-o luminei si adevérulu, intru interesulu poporulu romanu.

Dela Diet'a tierel.

In cas'a reprezentativa, afora de cele atinse in nruulu penultimu, de la re'ntorcerea deputatiloru de pe ferialu cretiunulu s'au mai tienutu inca dóne siedintie: un'a sambata in 16 si alta marti in 19 l. e.

In siedintia de sambata — dupa cele formali — se apucá *Pavlu Móricz* si indreptá cátra intregu ministerulu o intepelatiune in caus'a redicárii unei bance nationale magiare pe deplinu neaternatórie, aretandu insemnateea acesteia pentru bunastarea intregéi monarchie, si specialmente pentru regularea finantiloru Ungariei, si accentuandu cá in anulu viitoru incéta privilegiulu bancei nationale din Viena de a emite note. De aci cerú de la ministeriu sé pasiesca cu unu programu in acasta cestiune importante si sé grabésca cu presentarea unui proiectu de lege inca in sesiunea presente, ér daca ministrii ar intempiná greutáti neasteptate in resolverea potrivita a acestei intrebári sé-si conditionadie remanerea loru la cármu de la redicarea acestei bance.

Intepelatiunea se va comunicá cu ministrulu presiedinte.

A. *Trifunatu* intepelá pe ministrulu instructiunii in caus'a inchiderii gimnasioru slovace din *Thurocz-szent-Márton* si *Znyo-Varolja*. Intepelantele accentuá, cá tóte consideratiunile, cáte au esitu pana acé la lumina pentru a se motivá caus'a inchiderii acestor gimnasia — nu-su nici pre de parte motive de ajunsu pentru a despoái o poporatiune de santulu dreptu de a se cultivá in limb'a sa nationale, cu atátu mai vertosu, cáci insusi din partea ministerulu de culte a fost laudatu publice gimnasiulu din *Thurocz-szent-Márton* ca unulu din cele mai bune, ba chiar si mai patriotice. De aci aretá apoi cá cáta nolinscure, cáte temeri, cáta ne-incrudere si banuela facia de intentiunile guvernulu magiaru a produsu acést'a mesura ne-motivata nu numai in cetatienii slovaci, ci in toti cei ce sunt ingrigit de viitorulu patriei. Pentru liniscirea spiritelor de aci intrebá pre ministru, ca sé spuna in facia lumii adeveratele motive, cari l'au indomnatu sé medilocésca inchiderea acestor gimnasia.*)

Se va impartesi ministrulu concernante.

S'a trecut la ordinea de di: raportulu comisiunii revedietorie de socotela. Acti, la raportulu asupra socotiloru comisiunii economice s'a iscatu o discussiune nu numai indelungata, dar si agera; cáci pre candu raportulu constata corectitatea socotiloru, pre atunci presenta unu proiectu de resolutiune, prin care se recomanda comisiunii economice mai multa crutiare si restringere pentru viitoru. Din mai multe párti se redicara voci si aretara prin cele mai drastice date, cá comisiunea e chiar predatoria, si de aci se si fecera mai multe propunerii. In urma inse tóte propunerile, chiar si cea a comisiunii revedietorie, le respiese majoritatea, si luá simplumente la cunoscentia socotile comisiunii economice ca corecte! —

Din siedintia de marti avemu a insemná, cá s'a prezentatu raportulu asupra socotiloru finali de la 1867 si 1868, cari se luara la cunoscentia pre langa propunerile comisiunii referitórie, din cari merita a fi notata propunerea, prin care se avisédia regimulu, ca in celu mai scurtu tempu sé cerca a ordiná afacerea activelor comune.

Dupa acastea se presentá reportulu asupra bugetulu pe anulu curinte, si apoi — votandu-se bugetulu casei pro ianuaru, in care inca se aretá din mai multe párti cea mai mare lipsa de economisare si se primi numai pre langa observarea, ca de alta data sé se detaiedie mai precisu posturile de cheltuele — se redicá siedintia. —

*) Dupa informatiuni ce avemu de la locu competentu, acést'a intepelatiune a datu ansa unei miscári fórtie vine intre slovacii din tóte pártile tierel, salutatu fiindu intepelantele cu peste 40 de adrese de aderint'a. Doveda eclatante, cá visu este credint'a magiariloru, eá dóra slovacii ar fi morti, si cá órbele mesure despo-tece alo dloru magiari sunt agitatiunile, cari provóca inversiunarea nationalitátiloru asupra magiariloru. — Red.

In ședința casei reprezentative de la 23 i. c. după cele formale se prezintă mai multe petiții, — cari se strameseră comisiunii de petiții, — apoi se feceră unele interpellări de interes secundar, cari se năntăra concernanților miniștri.

A. *Gubod* prezintă un proiect de lege, prin care se intenționează, ca toți deregetorii — atât de la judecătoria, cât și de la administrație — a caror plăți su-secestrate judecătorește pentru detorie de peste 300 fl. v. a., să se suspende de la oficiu, dacă nu vor cercă, ca să redice acel secestru în decursul alor trei luni.

Acestu proiect se dispuse să se tipărească.

A urmat apoi raportul comisiunii petiționare.

Asupra petițiilor pentru descalcare Ciugăilor din Bucovina în Ungaria s'a nascută desbatere mai îndelungată. (Nota bene: Cele mai multe din aceste petiții sunt a comitatelor, unde majoritatea populației e română; dovedea deci că magarii su-cunosc nepotința și tremura de răsunarea viitorului asupra loră pentru nedreptățile strigătorie la ceru.) Rezultatul a fost, că aceste petiții se năntăra ministrului președinte pentru de a prezenta mai tardiu un raport asupra lor.

Disputa îndelungată și aprigă a provocat petiția cotelui Bichis, cu privire la §-ii 12 și 108 din legea electorală. Fiind că în această privință, cum adevărat sunt de a se aplică acești paragrafi, s'a decis încă o dată în Dieta, — se decise ca această petiție să se depună în arhivă a Dietei.

S'a mai desbatut apoi și s'a primită fora modificării un proiect de lege asupra scutirii de dare pentru casele edificând de aci înainte în Budapesta.

În fine se decise, ca desbaterea asupra bugetului să se deschidă mercuria viitoră, în 26 ian. a. c. —

În ședința casei reprezentative de luni în 25 i. c. după cele formale se prezintă mai multe petiții ce se strameseră comisiunii de petiții, și apoi se apucă *L. Csernány* de interpele regimul în cauză a cărei ferate de oțel. S'a accentuat din partea interpellantului, că afacerea cărei ferate orientale nu numai că îngreună starea financiară a țării, dar ea subșepă neîntrerupt la fundamentul vedei țării; apoi se documentă, că a începută aci și presa guvernamentală a aretă, că Dietă ar patronă și crută pre inovatii din această afacere. De aci întrebă apoi pre ministrul președinte, ca care de cegetu a face, pentru ca țara să scape atât de rusinea ce cade asupra-i, cât și de daună ce i se cașuina prin traganarea nerăsolverii acestei chestiuni.

La aceste s'a răspuns din parte ministrului președinte *Bittó*, că regimul nu pörta vină traganării, de a rezolve această afacere, ci că Dietă este chemată a o rezolve, ceea ce speră că se va și face după finirea desbaterilor asupra legilor financiare; atunci apoi vor se urme deslucirile necesare, eruarea și pedepsirea celor vinovați și prin astă delaturarea de împrejurări ce îngreună creditul țării. Răspunsul se luă la cunoștință.

S'a cetit apoi pentru a trei-ă ora proiectul de lege pentru scutirea de dare a caselor edificând în capitală. Cu acestă se redică ședința, și desbaterea asupra bugetului va urmă mercuri.

Banat-Comlosiu 23 ian. 1875.

On. Redacție! Stămu pe aici nimiti, și — nu scim să cuprindem și să admirăm destul, întreprindere Albinei, d'a împinge o dată bine — și în a noastră forțe rea și — credu destul de cöpta bubă! Dar dacă a început, apoi — nu stee locului, ci — urmărească reulu până în ultimul seu ascuns. Căci altu-feliu — mai bine eră de nu începea, să credeti!

Descoperirile ce fecerati în nr. 2 și 3 a pretiutei noastre foi, atacurile ce îndreptariți în contra lupilor nostri, îmbracati de pastori, intr'adeveru trebuc să ne aduca la deplină convingere, că — vi-ati propus a demască în decursul anului acestuia pe totii vermi, ce ori în ascunsu său și pe facia sub ponév'a nimbului lor oficiale, rodu la redacția bis-

tei națiuni române: rodu și numai rodu și numai de aceea să ingrigesc, că — cum să li remana datu pururiă prăda sermanului poporului romanu!

Ei, dar ce pucinu sciti dvöstre, și — ce pucinu dlr a asese referințe consistorialu *P. Petrovicu*, carele — vré să facă pe aperiatoriu! Dati ocașune, ca să potemu scormoni adevărul fora rezerva, și apoi să vedeti modelu de protopopu romanu, constituționalu!

Dreptu dovedea este însuși poporul rom. pastorit de elu, care prin conduită lui a devenit a nu mai conöce și a nu se interesă de superioritatea lui beserică și cauzele sale naționale.

Se pofiti dle *Petrovicu*, dar și cu dlu *Babesiu*, celu iubit și cu deplină încredere la popor, a veni la noi și să vedeti această comuna frumoasă, ca carea nu este în totă Dacia lui *Traianu*, și o se ve convingeti, că acestu popor falnicu întru tote ale sale materiale și corporale, — spiritualmente — este — totalmente nigrigiu, decadiut, stricatu, și naționalmente intunecat și nepasat în toama cași dlu prota *Sierbanu*! Fieșce căci Santă Sa este numai o figura *inspaimantătoare* pentru comună B. Comlosiului; elu nu este protopopu piosu, afabilu, amatoriu de popor, năntătoriu de progresul în lumina și morală a credincioșilor sei. Romanulu, pentru acestu protopopu ingrașiatu în cinismu este o ființă urgisită, cu care nu merita a face vorbă și svatu și pe care — ar fi o greșelă a-lu duce la cunoștința adevărului!

Ei bine, și öre nu este un lucru cu totul strainu, un lucru absurdu chiar: *protopopu, îndreptătoriu biserică, pastoriu peste pastori ai turmei lui Christosu*, și — astfel de portare — facia de biserică și de turmă!

Ei bine; poporul lu-tiene minte încă de sub serbi; atunci portarea sa încă eră astfelu, de lu-aretau cu degetulu ca pre unu tradatoriu alu turmei, și chiar intrigei lui se atribue spargerea bisericăi noastre prin trecerea unei părți a ei la alta confesiune: și — cum vine de acestu omu, fora nici o forma, nici unu votu alu tractului, în modu absolutisticu ni se puse protopopu?? Öre influință curate, morali, leali să fie operatu aci?!...

Ne döră multu de teoriă, ce o desvoltă dlu asese *Petrovicu* și ne döră cu atât mai tare, căci ne tememu că a vorbitu în numele venerabilului Consistoriu; și noi toama dörăm celu pucinu prin publicitate, fiind că pusețiunea în comună nu ni ierta de a drepțulu, a comunică consistorialu unele date și a-i imploră vindecarea abuzurilor în administrațiunea cauzelor noastre beserică. — Pentru că — ce ajunge a negă! Omenii abuzurilor totu de a un'a se radima pe influința loră în sus, și noi scim că protă nostru are multi amici la Aradu și — este persöna grata la potericii dilei; apoi noi — nici de la cea, nici de la acestia nu potemu să asteptăm pentru noi nici unu bine; și acum, după esportăriunile semioficiöse din nr. 2 alu Albinei, ni se pare, că am gatat'o pe această cale cu consistoriulu și cu dreptatea, și protă nostru se vede că a devenit chiar martiru în facia multor consistoriali!

Da, da; tare frumosu; cumnatulu dlu *Sierbanu*, ca tramisu pentru d'a declină pericolulu dela oficiulu protopopescu din B. Comlosiu, pöte să se laude că: „veni, vidi, vici.“ Căci Consistoriulu plenariu nu avă placerea a luă la răspundere, a suspende în data pre ace-lă, despre care se reconöce că a pus man'a și a dispus fora a avé dreptu — de banii altora, ba mai multu, care nu si-a implinitu datorința facia de diocesa și biserică da șiosse ani de dile!

Protopopulu *Seimanu* de la Ciocova, pentru asemeni fapte în diocesa Caransebeșului füsuspensu și este de ani — depus din oficiu, pe care nu vré a-lu pricepe și implini cu demnitate. La noi în Aradu, în diocesa de modelu, se pöte, ca să se asculte — nu numai denunciări publice, dar chiar constatări și reconöștiți de atari lucruri, fora ca să se facă altă, de — câtu să se puna unu terminu, lungu-lungu, pentru d'a dă dlu prota protegiatu totă inlesnirea, d'a implini öro-cum coa ce n'a implinitu de 6 ani!

Este admirabilă modalitatea acestă, d'a acoperi greșelile și a scusă peccatele, ba chiar d'a face martiri! Dar — nouă nu e; căci și

sub serbi și a intemplat parintelui nostru o asemenea tractare. Se vede însă că — este metodu escelente pentru d'a moralisă și disciplină pre vatavi în biserică, și de a li procură reputatiunea ce o cere postulu înaltu!

Dlu referințe *Petrovicu*, ia aerulu, cașu cându ar consimți întru töte cu inculpațiunile aduse contră *Balanesciloru* și a comitetului parochialu. Și această ne döră mai tare, pentru că scim, că *Balanesci* fac o familie în B. Comlosiu plină de onöre și diligență, care până de presente nu a instrăinat nemică, nu s'a atinsu de unu banu alu santei biserică, și nici nu a facutu vr'unu reu în comună, ba de nenumerate ori au fost din ea judi și alte capetenie în comună.

Ei bine: comitetulu parochialu? Dar întrebă pe dlu *Petrovicu*, este öre în Banatu-Comlosiu sinodu parochialu și comitetu parochiale, care să fie luminatu despre drepturile și detorințele lui?? Sciti cum se face la noi Sinodulu parochialu? Protă provocă la sine nice ömeni de calibrulu seu, seu mai bine disu nice ömeni cunoscuti de indiferinți de töte cauzele biserică; acestoră apoi li tiene vorbiri în modulu seu grandiosu, despre prescurarésă, unu de lemnu, luminări și strönguri la clopote, și cu această, ne-afandă nici o contradicere, se departa, pentru a nu lu vedé öra unu anu! La revedere, o facia posomorita, și s'a ispravit sfaturile, invatiturile, afacerile sinodali.

Cine este aci maliciosulu complice cu antagonisti cari vré confusiune? Eu spunone, te rogu, dle *Bogdane* și — precurosule parinte *Sierbane*: cari sunt antagonisti Santielorö dvöstre?? Seu dora acei poporeni, cari ve retramitu prin servitoriu ap'a de la sfestanta, ca să vi-o lapede în batatură vöstra? Seu aceia, cari nu vré să ve primöca nice prin casele lor, ca să li santiti ap'a? Seu dora protopopu *Petru Grosescu*, pe carele — parintele V. *Sierbanu* l'a persecutat până a fugitu de gröza-i și de gröza Serbilor, cu cari col'a eră intovăresitu — până chiar trecu și la alta lege, — numai ca parintele S. să aiba locu de a si-face mandrele după placu!

Ve rogu, nu credeti că noi, romanii din B. Comlosiu, nu scim să judecăm, cari ar fi detorințele noastre, ca credincioși, facia de biserică noastră, deca am avé în capulu trebiloror pastori și conducători sufletesci, la naltimea chiamării; dar — vai și er vai! Nici nu cutesăm să ne gändim la ei.

Avemu la 15,000 fl. v. a. adunati din piöșele noastre contribuiri; este detorința, superiorității noastre beserică, se veghiedie și se nu deo liberă voia subalternilor sei, d'a face prăda lupesca din banii nostri, mai rou decâtu cându ar fi chiar ai lor!

Suntemu o comună mare, și cându cauti la *scöla*, trebuc să incremenesci!

Deca pentru scöla s'ar sacrifică, câtu trage de pe pelea noastră unulu dintre cei trei santi parinti fora santientia, apoi am poté avé patru clase, în locu de un'a, și — vai ce lipsa am avé de ele, deca este vorbă seriosu de cultura, morală, religioșitate!

Multe am mai poté insiră, desu nu din canöne, dar din lipsă și tristă esperință de töte dilele, de ani și ani, — pentru d'a dovedé onoratalu publicu, că — nu poporulu este molipsitu de stricături, ci — chiar „sarea pământului“ este imputita noi, și — nici nu mai pöte fi vorbă de teritie, căci acei fii ai națiunei noastre, cari se amesteca cu contrarii de mörte ai essistintiei poporului romanu, nu mai potü fi teritie, ci — ciurma și venitu!

Molipsite — da, de indiferentismu și cinismu sunt superioritățile noastre, și nu poporulu, acelu popor, care de 16—17 ani a dăruit santei biserică aproape 50,000 fl. Întrebă: câtu au sacrificatu — fie pentru biserică, fie pentru ori ce scopu nationalu culturalu — marile gazde, euscrită și cumnată *Bogdanesciloru* și *Sierbanesciloru*? Dar mai întrebă: Unde sunt banii, dăruiți de popor??

Dar — ce ajută a întrebă, cându Ven. Consistoriu nu vré să auda, și dlu protopopu *Sierbanu* — nu vré să se mesteco în teritie! ...

S. I. Filip.

Oradea-mare, 11 ianuar 1875.

(*Viöta, lu crävile societății de lectură a junimei române de la facultatea juridică și arhiv gimnasiulu oradani.*) Junimea română dela amintitele institute, avendu în vedere acașă a

detorința facia cu societatea loră de lectură, și acum ca și în alti ani, conformu statutelor — s'a adunatu în unu numeru considerabile, în sal'a Seminarului gr. cat. cu scopu de a-si reconstitu societatea. Dorere, că la primul pasu a datu de unu obstaculu, care a fost: *lipsă a de conducătoriu.*

Supunu că este cunoscutu, cum dlu *Justinu Popșu*, resolutul conducătoriu alu societății noastre, acum doi ani a depus această sarcină, din cauză a morbului ce-lu coplesise. În loculu *DSale* junimea a alesu pre dlu *Iuliu Pappalvi*, prefectulu Seminarului și profesorele preparandialu. Acestu-a înse după una conducere buna și intieléptă, fiindu denumitu de profesoriu la gimnasiulu romanu din *Beiusiu*, a trebuit să ne parasésca.

La începutulu acestui anu școlasticu junimea tienendu una ședință preliminară, rezultatulu consularilor a fost, că voturile membrilor s'au concentratu töte în persöna dlu *Franciscu V. Olteanu*, redactoriulu de odeniora alu diariului „*Patria*.“

În 22 nov. a. tr. junimea a tienutu ședință ordinariă. Nou-alesulu d. Conducătoriu prezentandu-se în ședință, fü intempinatu cu urări de „*se traisca*“, öra corulu vocalu alu seminaristiloru intonă unu cantecu de bineventare.

După această tenerulu *I. Buna*, jur. în an. I. într'o cuventare medușă dede spresiune însufletirei generală a junimei, și firmei convințiunii, că societatea sub conducerea sa, erasi va luă șborulu celu frumos și va ajunge la gr adulu, unde eră subconducerea intieléptă a dlu *I. Popșu*.

Conducătoriu multiamindu tinorimei pentru încrederea cu care l'a onoratu, i recomandă armonia și contielegere fratiescă și perseveranță în scopulu sublimu, în fine promitiendu, că töte poterile sale voru tienti spre înflorirea societății. Astfelu dechiară societatea de constituită.

Conformu statutelor conducătoriu rogă pe membrii societății, ca să si aléga oficialii prescrii. Junimea demonstranda cea mai esemplaria ordine, a alesu cu aclamațiune: de notariu pentru corespondinție pre *Traianu I. Farcasiu*, jur. în a. alu II-lea; de not. pentru ședinție pre *Ioanu Buna*, jur. în a. I; apoi cu majoritatea voturilor — de cassariu pre *Paulu Cotöiu*, jur. în a. alu II-lea; în fine de bibliotecariu pre *Adalbertu Pitucu*, stud. în cl. a VIII. gimnasiale.

La propunerea conducătoriu, societatea alege unu comitetu de 5, cu conducătoriu în frun'e, pentru deliberare asupra agendelor mai menunte ale societății.

Cu atâtă — începutulu s'a facutu. Döce ceriulu, ca societatea noastră să potă înflori și să ajunga la culmea misiunei sale! —

Traianu I. Farcasiu,
notariulu coresp.

L. Temislu în Carasiu, dec. 1874.

Pré onorabilă Redacție! Cam tardiu, dar — credu că mai bine tardiu, decâtu de felu nu, va fi a mi-implini o detorință facia de unu bunu cunoscutu, vatematu pe nedreptu în nrulu 85 alu pretiutei Albine, în corespondința „*de sub Pötele Ponorului*.“

Este vorbă de dlu *G. Gonteanu* din L. pre carele acea corespondință lu-descria de — „*unu fiiu rotacitu*“, și caderea sa la legea de notariu din chestiune, se motivédia că — „cum se nu vré pică, cându peste totă este cunoscutu de unu luptătoriu în contra intereselor române.“ Apoi se mai adauge că — a mai caditu în patru alte locuri.

Dieu ar fi bine, deca ar fi, ca la alegerele prin comune, să se trantésca pururiă *candidatii cei „in contra intereselor române.“* Döcere însă, că — mai totu contrariulu se intempla, mai prototindonă poporulu, alegetorii, asiă se conducu de conducătorii lor politici, prin amagiri, presiune și öate töte alte apucături, încätu de rondu alegerea ésa în favöră contrariilor nostri, și amicii adevărati ai poporului romanu, remanu cu buđiele imflăte!

Potu ascură, că chiar cam asemenea s'a intemplat cu bietulu d. *Gonteanu*. Adevăratu că — a caditu la alegere, dar — vai ce ironia este, a dice că a caditu, trantitu de amicii porului, ca ne-amicu alu poporului romanu!

In *Bredulu* buna ora am fost de facia! am veduta, cum fu trantitu prin infuinti'a judelui cereuale P. (dora Patricia? — Red.) cu unu votu jidovescu; pre candu domnii preoti si toti representii de bine, au votatu si — cadiutu cu densulu!

In *Lugosielu* — de securu era alesu, deca dlu jude cereuale administrativu *Szende*, (amiculu celu infricosiatu alu poporului romanu!!!) nu se punea cu comisariulu de securitate si cu pandurii — a infuinti'a moralicesce, cum s'au dedatu domnii nostri, alege-re! etc, etc. . . .

Credea cei cu corespundintia din nrulu 86, ca — favoritiu domniloru nu cadu — mai nici odata. Dlu G. Gonteanu esto fiu de invetiatoriu romanu; apoi — si deca n'ar mai fi alta pedee, ajunge atat'a, ca densulu se fie banuitu de domni. Cine ore nu seta ca astadi — nu este mai uritu si urgisitu sub sorenaintea celoru de la potere, de catu invetiatoriu poporului, in ori-ce intielesu luandu acestu cuventu. Iubiti si favoriti sunt — stricatorii, adeca corumpetorii si intunecatorii poporului!

Fiuulu de invetiatoriu G. Gonteanu — bietulu a studiatu cu multu amaru, luptandu-se pururia cu multe lipse si neajunsuri; apoi a facutu prassa cu destulu succesu — prin mai multe cancelarii, si portarea lui a fost pururia nepatata; numai — gratia domniloru nusi-o sciuto casciga, si de aceea eu tinea, ca — este o mare nedreptate, ca — noi se-lu mai si blamamu naintea lumii.

Eu m'am sentitu moralmente si nationalmente obligatu a-i da acesta satisfactiune.

Invetiatoriu P. . .

Oravitia in 7/19 ianuaru 1875.

Onorabila Redactiune! Dupa ce primul balu de estu-timpu a Casinei nostre romano de aici ieri avu locu in sala casinei, crediendu ca voru fi pre cari ii va interesu mi perimtu a comunica urmatoriele:

De si timpulu a fostu forte ne favorabile, de ora-ce tota diu'a de 6/18 l. c. a ploatu, totusi balulu a re-esitu bine — peste asteptare, si scopulu pentru care s'a arangiatu, dupa cum audu, a cascigatu in mesura destulu de imbucuratori. Nu potu retace cum ca a fostu si elegante si petrecerea forte placuta, si ea a duratu pana la 5 ore de deminetia. Cunun'a de ospeti, de ambele sesse a fostu asemenea destulu de frumoza, si de si din adiusu am cercatu ca se potu deosebi pe regin'a balului, nu mi-a fost cu potintia; caci tote au fostu frumoze si eleganti, prin urnare — tote regine.

Un'a numai cu parere de reu trebuie se atingu la acestu locu, cum ca adeca tocmu intielegintia romana din locu a fost, carea cu o forte mica exceptiune, a brilliatu la acesta petrecere nationale — prin absentia sa, specialmente au brilliatu domnii advocati si functionari ai nostri. Trebuie se marturisescu, ca este o enigma ne-esplicabila acesta aparitiune; si — cu atat mai vertosu nu intielegu caus'a, cu catu ca domniele loru toti sunt membri ai comitetulu casinei, si chiar in acesta siedintie le comitetu unde s'a oteritu tienerea baluroru, au fostu bine reprezentati.

Mi-permitu cu acesta ocaziune a atrage atentionea Dloru respectivi la cuventarea tienuta in adunarea generala de estu-timpu a casinei, prin dlu presiedinte *Bordanu*, dupa reelegerea sa, — si-i rogu, ca aducendu-si a minte, in viitoriu se aibe cevasi mai multu interesu si de atari intreprinderi ale casinei nostre. Se ni cultivamu, caci si asi — vai ce puicine societati si institute nationale mai avemu!

Eugeniu.

Varietati.

(Am ondre a invita la cumperarea manualulu „*Depriaderi in computulu din capu*“, care se pote trage — francatu, dela subscri-sulu, cu pretiulu de 40 cr. Colectantii primescu dela 10 esemplarie — 2 ca remuneratiune, resp. rabat.

NB! invetiatoriloru mai seraci, se da acestu manualu cu diumetate pretiu, adeca cu 20 cr. v. a. Bani se tramitu prin asemnate postale (Posta utalyany,) pentru cari se soloveace 5 cr. — *Beregseu*, cottulu *Tomesiu*, in dec. 1874. *Emericu Andreescu*, invetiatoriu.

(*Multiamita publica*) Dnulu Ioanu Lazaru, cetatianu romanu din Beiusi, in 3 a. c. cu ocaziunea trecerii sale la terglu Giulei, cercetandu pre invetiatoriu din *Vadosu Ioane Pintaru*, a cercetatu si elevii din scola, cari felicitandu-lu cu cantecele „*Deceptate romana*“, „*Limba romana*“ si „*Mama lui Stefanu celu mare*“, i-au facutu bucuria mare animei de romanu adeverutu, din care motivu DSA la indepartare din scola, darul pe sem'a eleviloru 100, adeca una suta de formularie seu modele de scriu. Deci pentru acesta bunatate ce o areta Dnulu Lazaru catra prunentii nostri i-se esprima multiamita publica, urandu-i ca Ddieu se-i tiena si bunecuventodie a nim'a romana si crestina. —

(Cum propuse si aplicu dascalulu din *Napagy scolariiloru sei nouale mesure dupa sistemulu metricu*.) — ni areta foi'a magiara „*R. Hivado*“. Adeca domn'a-lui *György Ferencz*, spanendu comunitatii eumca spre buna si eficace spicare are trebuintia de a vedera mare de vinu, cea-ce primindu de la comuna, se puse a tosi si impartu vinulu in parti dupa mesurile noue — pana ce se imbata bine si dlu invetiatoriu si scolarii. Apoi dlu magistru cadiendu la pamentu mortu de beatu, scolarii sei se pusera si-lu batura bine. Acum istoria — pentru insielarea comunii cu vinulu si betia urita, se afla inaintea judecarii si se astepta, ca acuma acesta se facea impartirea dupa legea noua! —

Invitare

la siedintia publica solenma, ce are se tiena societatea de lectura a junimei romane de la facultatea juridica si archi-gimnasiale din *Oradea-mare*.

Societatea susamintita cu placere anuncia onoratulu publicu romanu, si mai alesu celui din jurulu *Oradii-mari*, ca in 31 ianuaru st. n. (domineca) la 5 ore dupa mediadi, va tiena in sala seminarului gr. cat. una siedintia solenma de deschidere, stabilindu program'a urmatoria:

1. „*Cantecu salutaru*“, intonatu de corulu vocalu alu seminaristiloru, sub conducerea dlui *Fr. Weinpolder*.
2. „*Cuventu de deschidere*“, rostitu de conducetoriulu societatii.
3. „*Diorle frumoze*“, de I. Popfiu, aria de *Fr. Weinpolder*, essecutata de corulu vocalu alu seminaristiloru.
4. Salutarea membriloru nooi, si resalutarea celoru vechi, de *Gavriela Bene* si *Liviu Dragoiu*, juristi in an. II.
5. „*Feta de romanu sum*“, de *Dem. Sfura*, intonata de corulu vocalu alu seminaristiloru.
6. „*La fratii mei Romani*“, de unu filoromanu, dechiamata de *G. Popu*, stud. de cl. a VIII.
7. „*Romanii din Bihoru*“, schitie etnografice, scrise de *Traianu I. Farcasiu*, jur. in an. alu II. disertata de auctorulu.
8. „*Ce sciti de domn'a lumii*“, cantu cu intonatu de corulu vocalu alu seminaristiloru.
9. „*Pusztai talalkozas*“, de *A. Less. Petöfy* dechiamata de *I. Cocisiu*, juristu in an. I.
10. „*Arcaisulu*“, de *V. Alesandri*, aria de *Worobchieviu*, essecutata de corulu vocalu alu seminaristiloru.
11. „*Despre sufletulu seu anim'a omului*“, de *Traianu Metianu*, clericu abs. si jur. in an. I, disertata de auctorulu.
12. „*Der ewige Jude*“, de *Schubart*, dechiamata de *Iancu Metianu*, stud. de cl. VII.
13. „*Fruindulitua verde*“, canteceu populariu, compusu pentru coru mistu de *Fr. Weinpolder*, intonata de corulu voc. alu seminaristiloru.
14. „*Adieu*“, de *Marie Stuart* de *Beranger*, dechiamata de *I. Sasareanu*, stud. de cl. a VII.
15. „*Rugina Smichirescu adegutoriu*“, poesia comica de *I. Ianovu*, dechiamata de *Fl. Duma*, stud. de cl. a VIII.
16. „*Sum venatoriu*“, aria de *Fr. Weinpolder*, essecutata de corulu vocalu alu seminaristiloru.
17. „*Cuventu de includere*“, de conducetoriulu societatii. —

Aducendu acesta a cunoscentia onoratulu publicu, nutrimu dulcea sperantia, ca publiculu romanu din *Orade* si din jurulu ei, care si-a manifestatu bucuria facia cu intreprinderile de buna intentiune ale Societatii nostre, nici la asta ocaziune nu va intardi a-si areta zelulu si interesarea sa de junimea romana, ei protegendu-o si spriginindu-o in lucrurile ei, ne va onora la acesta dia de serbatore cu pre stimata presintia, iutru unu numeru catu mai mare.

Oradea-mare, in ianuaru 1875.

Fr. Virg. Olteanu, mp. conduc. societatii.

Traianu I. Farcasiu, mp. notariu coresp.

Resultatele operatiuniloru Institutulu de creditu si de economie

in trimestrul IV, dela 1. octobre pana in 31 decemvre 1874.

I. Reuniuni de creditu:

Cu finea lui septembrie se aflara in legatur'a reuniuniloru de creditu 1932 participantu, cu unu creditu preste totu de fl. 127,084.86.

In decursulu patrariulu VI. repasira 24 participantu, si din imprumute se replatira fl. 18,128.24.

Remanu deci cu 31 decembre 1908 participantu cu unu creditu preste totu de fl. 108,956.12.

Fondulu de garantia alu reuniuniloru cu 31 dec. era de fl. 43,078.50.

II. Depozite spre fructificare:

Starea depoziteloru cu finea lui sept. era de fl. 119,249.29.

In decursulu patrariulu IV s'au depusu fl. 24,302.64.

Astu modu starea totale a depoziteloru in patrariulu IV a fostu fl. 143,551.93.

In decursulu patrariulu IV se radicare fl. 24,809.73.

Starea loru cu finea lui decemvre fl. 118,742.20.

III. Operatiuni de escomptu:

Starea portu-foiulu de schimburi (cambie,) cu finea lui sept. 1874 era de 857 bucati, in suma de fl. 280,296.24.

In decursulu trimestrulu se mai escomptara 743 bucati, in suma de fl. 290,720.59.

Prin urmare starea totale a portu-foiulu in patrariulu IV fu de 1600 bucati schimburi in valore de fl. 571,016.83.

In decursulu cartalulu se rescumparara si re-escomptara 619 bucati schimburi in suma de fl. 273,096.23.

Astu modu resulta cu 31 decembre 1874 starea portu-foiulu de 981 bucati schimburi, in suma de fl. 297,920.60.

IV. Operatiuni de lombardu:

Starea imprumutelu de lombardu a fost cu finea lui sept. de 15 bucati in valore de fl. 5,374. —

In decursulu patrariulu IV se mai acordara 2 imprumuturi in suma de fl. 305. —

Astu modu starea totale a acestoru imprumute fu de 17 bucati in suma de fl. 5,679.

Se replatira in decursulu patrariulu IV. 5 imprumuturi in valore de fl. 488. —

Prin urmare starea imprumutelu de lombardu cu finea lui dec. e de 12 bucati, in suma de fl. 5 191. —

V. Operatiuni ipotecarie:

Starea imprumutelu ipotecarie a fost cu finea lui septemvre de 44 bucati, in suma de fl. 22,070. —

In decursulu patrariulu IV se mai acordu 1 atare imprumutu, in valore de fl. 2,000. —

Astu modu starea totale a acestoru credite fu de 45 imprumuturi, in suma de fl. 24,070. —

Se replati in decursulu patrariulu IV 1 imprumutu in valore de fl. 2,490. —

Prin urmare starea imprumutelu ipotecarie cu finea lui decemb. e de 44 bucati in suma de fl. 21,580. —

Reverimentulu cassei in cele trei luni fu preste totu de fl. 663,457.18.

Statulu generalu cu 30. decembre 1874:

I. In numerariu	9,437.19
II. In obligatiuni dela participantu	108,956.12
III. Portfoiulu de schimburi (cambie)	297,920.60
IV. Lombardu	5,192. —
V. In Obligatiuni ipotecarie	21,580. —
VI. In charthie de valore	16,080.53
VII. Moneta	8,891.28
Totalulu	468,056.72

Sibiu, 31 decembre 1874.

Directiunea institutulu.

Respinsu.

Dlu A. in *Aradu*. Cele tra mese le tienemu a fi pre tempurie; de aceea le vom pastra si intrebuintia la tempula potrivita. —

Teatru romanu.

Primimu din Sibiu urmatorii'a depesia telegrafica: 27 ianuar. 1875, 10 ore n. d. m. A sera artistulu nationale *Popescu* dede cu succesu escelente pies'a: „*Mortea Tinsului*.“

Publiculu era mai numai din tenorimea studiose, carea pro catu aplausa, pre atatu era de indignata pentru indiferentismulu familieloru romane mai notabili, ce tote brillau prin absintia loru.

Ei bine: Cine se spriginisca artea romana?!

Mai multi dintre junii romani.

Publicatiuni taesabili.

Banc'a gen. de assecuratiune reciproca „Transilvania.“

Coponulu obligatiuniloru la fondulu nostru de intemeiare, carea vine a se detasiu in 1-a februaru a. c. se va solvi la cass'a centrala de aici, catu si la agenturele geneaali si principali cu 2 fl. 10 cr. v. a.

Sibiu, in ianuaru 1876.

Consiliulu administrativu.

Concursu

Pentru statiunea invetiatorasca din comun'a *Sudriasi-Jupani*, protopopiatulu *Fagetului*, se escrie concursu cu terminulu de siese septemmani dela prim'a publicare in „*Albina*.“ —

Emolumentele sunt: 120 fl. v. a. in bani; 15 meti de grau, 15 meti de cucurudiu; 100 lb. de lardu; 100 lb. sare; 15 lb. luminari; 10 orgie de lemne; 20 jugere de livada si 1 jugere de gradina, cu cartiru liberu.

Deci doritorii de a ocupa acestu postu invetiatorescu, recursele loru, instruate in sensulu statutulu organicu si adresate sinodulu parochiale — se le substerna domnulu protopopu *Atanasiu Ioanovicu* in *Fagetu Sudriasi-Jupani*, 3/15 ianuaru 1875.

In contielegere cu dlu protopopu tractualu. —

2—3

Comitetulu parochiale.

Concursu

Pentru parochia gr. orientala romana din comun'a *Ciuchiciu*, — din protopresbiteratulu *Bisericii-albe*, care parochia deveni vacante prin repozarea paroculu *Iosifu Lintia*, se deschide concursu cu acea observare, ca in 16 febr. 1875 dupa calend. ve-hiu, se va tiena alegerea.

Emolumentele sunt: una sesiune parochiala, birulu legiuitu, si stola usuata de pana acuma, dela 140 de case; — si de ora-ce parochia acesta si-are capelanulu seu, alesulu parochu va ave se deo in totu casulu 1/3 parte capelanulu de pona acuma din tote veniturile parochiali.

Doritorii de a ocupa acesta parochia au a-si tramite recursele loru, instruate cu tote documentele prescise in statutulu org. bis. si adresate comitetulu parochialu gr. orientala din *Ciuchiciu*, dlui protopresbiteru *Iosifu Popovicu* in lam.

Ciuchiciu in 23 dec. 1874.

In contielegere cu Dlu protopresbiteru tractuale:

2—3

Comitetulu parochialu.

Concursu.

Pentru vacantele statiune invetiatorasca din *Resitia-romana*, comitetulu *Carasiulu*, protopresbiteratulu *Oravitiei*, se deschide concursu pana in 15 fauru a. c.

Emolumentele sunt: 400 fl. v. a. in bani, 2 jugere de pamentu, gradina pentru legume de 1/2 de jugeru, cartiru liberu cu doue odai, cuina, camera si staulu.

Doritorii de a ocupa acestu postu au a-si tramite recursele, instruate cu tote documentele prescise in statutulu org. si adresate catra comitetulu parochialu, Domnulu Protopresbiteru *Iacobu Popovicu* in *Oravitia*.

Resitia-romana in 15 decembre 1874.

Comitetulu parochialu,

in contielegere cu dlu protopresbiteru tractuale.

1—3